

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2005 m. spalio 20 d.

Nr. 42 (675)

Prie kryžiaus Kęsčių kaime

1949 m. birželio 14 d. Tauragės r. Kęsčių kaime Kęstučio apyg. Butageidžio rinkt. Jūros būrio partizanai buvo išduoti ir užpulti. Per susišaudymą žuvo: Pranas Kakta-Šurmas, Juozas Olbergis-Drugelis, Antanas Toliekis-Ramūnas, Fabijonas Abromas-Pušis, Augustas Galinaitis-Alvitas ir Jonas Jončas-Lakūnas.

Rugpjūčio 30 d. Tauragės Švč. Trejybės bažnyčioje už žuvusius partizanus buvo auksinės šv. Mišios. Po jų važiavome į partizanų žūties vietą. Ten buvo pašventintas pastatytas kryžius. Buvusi partizanė Ona Lešinskaitė-Svedienė prisiminė kovos draugus, partizanų kovą ir žūtį. Kalbėjo buvęs partizanas, atkurtos Vakarų sr. vadas, dim. plk. Leonas Laurinskas, Raimondas Matemaitis, Danutė Eičienė, Pranas Rindokas.

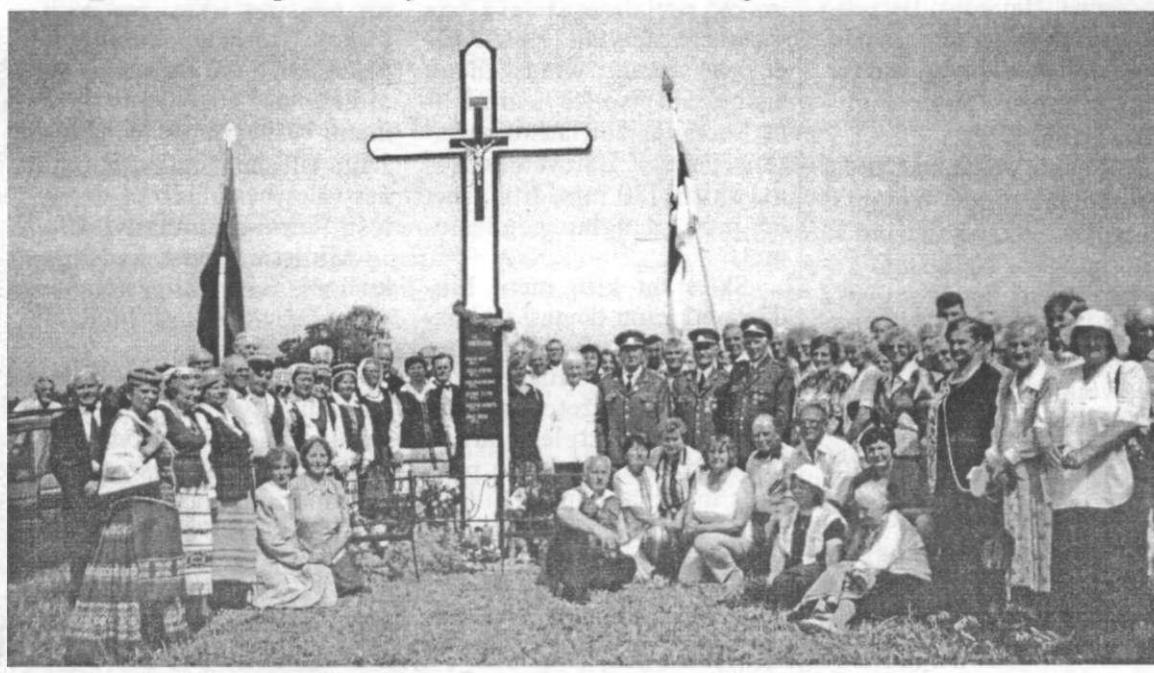
Kas, Cecilia Stonytė-Giedraitienė. Ji su savo seserimi Zose Jonikiene ir pastatydino šį kryžių. Šioje atminimo šventėje dalyvavo buvę Tauragės ir Šilutės partiza-

nai, tarp jų ir Alfonsas Juraška-Galiūnas.

Prieš kryžių auga didžiuolė liepa, mačiusi ir girdėjusi partizanų kovą ir žūtį. Dabar ji nebe vieniša. Gražus kry-

žius primins jaunų partizanų pralietai kraują už Lietuvos laisvę. Po iškilmių ten pat, ant pievutės, buvo surengtos valses. Buvusių tremtinių choras "Tremtinys" giedojo giesmes ir partizaniskas dainas.

Pranas
RINDOKAS

Kęsčių kaime prie kryžiaus žuvusiem Jūros būrio partizanams

Vilius BRAZĒNAS

Kaladės ir politiniai kumščiai

Nedaug tereikia

Yra išsiginusiu komentatoriu, bandančiu net visą tautą paguldyti ant psichiatro sofos, sugalvojusi politiniu abejingumui ar pasiklydimui juokingą pavadinimą – "depresija". Tokią nepapras-tą tautos "ligą" išgydyti, manau, galima paprastais vais-tais – kaladėmis. Pavyzdžiu, kaladės išsprendžia Ariogaloje kasmet vykstančio patriotų sąskrydžio dalyvių atsi-sédimo klausimą. Tuo parodoma, kad kaladės padeda krūvon suburti vienminčius, susédančius ant jų rateliu. Tereikia, kad iš tokio są-skrydžio namo patriotai par-sivežtų ne kaladžių, o kala-dinę vienminčių bei ben-dražygių susibūrimo patrio-tinei veiklai idėja. Nes Lie-tuvos Respublikoje yra pa-kankamai daug patriotų, bet stokojama patriotinės veiklos branduolių būreliuose, klubeliuose, rateliuose, ko-mitetuose, bendrijose. Tie branduoliai būtų politiniai

Net špygai reikia trijų pirštų

Yra per daug individualistių veikėjų, pasitikinčių sava galia ir nebandančių suburti savo aplinkoje ar gimtinėje jiems žinomų žmonių veiklos branduolių. Gausu vienpirščių veikėjų, manančių, kad jo ar jos parašytas straipsnis, pasakyta kalba, surengta konferencija sudrebins visą Lietuvą. Vienu pirštu net-renksi į stalą, kad stalas su-drebėtų. Tam reikia penkių pirštų, sugniaužtų kumštin. Net špygai parodyti reikia trijų pirštų. Norint tautai į žygį pakelti, reikia siekti, kad pat riotai burtusi į veiklos branduolius. Ar ne tai teigia ir se-na išmintis: "Viena žmona – ne kalba, vienas vyras – ne talka".

(keliamas į 2 psl.)

1941 metų juodojo birželio tremtiniai... Kiek daug vyresniajai kartai pasako šie žodžiai. Sibiro platybėse žuves tautos žiedas... Mūsų tėvai, daugiausia mokytojai, užgesę lageriuose be vilties kibirkštélės akyse, su gūdžia nežinia – kas laukia naikinamos mūsų tautos, šeimų. Tūkstančiai jų žuvo baisioje mirties karalijoje, Osvencimo bolševikiniame filiale –

Krasnojarsko krašto Rešotų lageryje. Didelė jų šeimų dalis po metų tremties Altajuje sunkvežimiais buvo išvežta ir baržomis nuplukdyta į ledo viešpatiją, toli už poliarinio rato, prie Laptevų jūros, į Leninos deltos salas. Daugelio tų moterų ir vaikų kauleliai lig šiol boluoja tame atšiauriame kraste... Mes, keliausdešimt šeimų, likusios Altajuje, konkretiai – Troicko rajono

antrame ir kituose, mažesniuose, Južakovo miško ruošos punktuose, turėjome di-desnę viltį išlikti.

Vyresniosios, mūsų tėvų kartos, jau beveik neliko. Dauguma jų vis tik patyrė grįžimo namo, susitikimo su gimtine džiaugsmą ir ramiai ilisi giminėje žemėje. Bet ir mūsų, jų vaikų, gretos jau retėja.

(keliamas į 5 psl.)

1941 metų Južakovo (Altajaus kr. Troicko r.) tremtiniai

Numeryje skaitykite:

2 Seime pateiktas 2006-ųjų biudžeto pro-jektas, tačiau jame nenu-matyta skirti lėšų nuver-tėjusioms nukentėjusių-jų pensijoms indeksuo-ti ar didinti

4 Apie antilietuviš-ką, piktą dezinformaciją, patyčių ir grasinimų kampaniją Rusijos ži-niasklaidoje

5 Partizanų žūties vietose Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Anykščių sky-riaus nariai pastatė vie-nuolika kryžių; šiakart – žuvusiesiems Smaltiš-ko kaime

Kaladės ir politiniai kumščiai

(atkelta iš 1 psl.)

Grįžtant prie kaladžių

Kada tik kyla mintys apie valstybės likimą, prieš akis atsistoja nuostabus Ariogalo saskrydžių vaizdas. Didžiuoliame lauke prie Dubysos žmonių būreliai mirga lyg žemos nakties padangėje pabirusios žvaigždės. Ir pagalvoji: jei vien tik šie, ant kaladžių susėdė saskrydžių dalyviai, pasklidę po Tėvynę, suburtų aplink save tėvynainius, pažadintų apsnūdusių organizacijas ar bent tokį organizacijų branduolius veiklai, Lietuvos politinė padangė nušvistų ryžto šviesa. Vien tik prie parapijų susibūrė komitetai Bažnyčiai nuo idiotiškų šlykščių TV "humoristų" ginti galėtų nušvieti padangę ir "pajudinti žemę". Pridėk dar buvusius sąjūdiečius ar apsnūdusių politinių partijų ir Vilniaus paraginimų laukiančius narius. O kur dar sąjūdiuose nedalyvavę tremtiniai, politiniai kaliniai, rezistentai ir šiaip sau veiklos bendražygį bendairą tautiečiai.

Potencialas

Ne be pagrindo generolas majoras Jonas Algirdas Kronaitis, 15-ajį Ariogalo saskrydį paminėjęs spaudoje, savo straipsnių reikšmingai

pavadino "Ariogalo potencialas". Vadinas, jis čia ižiūrėjo didelę galimybę "apti svarbia politine jėga, su kuriu politikams reikėtų skaityti". Tikriausiai jis matė tik "potencialą", tik galimybę, bet dar ne jėgą. Tolygiai mačiau tą jėgą, sukauptą, bet ne įkinkytą į valstybės politiką. Tokį "potencialą" ižiūrėjė Lietuvoje, esu parašęs straipsnį, pavadintą "Paliusuokime susikaupusi enerģiją". O konkretiai – komentuodamas Baisiojo Birželio minėjimus, vadinamą Gedulą ir Vilties dieną, esu parašęs straipsnį "Gana ramančią šūkių".

Jau seniai metas iš suvažiavimų, minėjimų, taipogi iš Ariogalo saskrydžių išeiti su ryžto ir kovos šūkiais. O kovą už visišką laisvę ir tvirtą Nepriklausomybę tikrai laimėsime, kai Lietuvoje pasklisis veiklos branduoliai, sudarę politinių kumščių mar gumyną.

Tačiau svarbu saskrydžiuose, suvažiavimuose ir konferencijose, kurioms skiria lėšų valdžios institucijos, kalbėti pilnu balsu apie "raudonąjį skorpioną" valdžioje, kad nebūtų pagrindo įtarti, jog valdžios litai užkemša komunizmo aukų burnas.

Tad pakelkime Lietuvą iš apačios! Naudokimės laisve, kol ją turime.

Pieta žuvusiesiems

Šiai metais Lietuva minėjo liūdną sukaktį – 65-ąsias sovietų okupacijos ir 64-ąsias trėmimo pradžios metines. Šiemet Birželio 14-oji ir 15-oji buvo ypatingos ne tik dėl liūdnos sukakties, bet ir dėl nepagarbaus Seimo požiūrio. Užuot pagerbdamas sovietų genocido aukas, suteikdamas galimybę parlamentarams dalyvauti valstybiniuose minėjimo renginiuose, Seimas toliau vykdė numatyta programą ir priiminėjo įstatymus.

Tačiau mūsų tautos tragedijai ir tremtinio daliai žmonės iš tiesų nėra abejingi. Štai spalio 4 d. pas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos pirmininką P.Jakučionį pasitarti atėjo skulptorė Irena Birutė Miškinė. Ji sakė Birželio 14-ąjį apsilankiusi Vilniaus Arkikatedros Tremtinų koplyčioje ir jai kilius mintis šiai koplyčiai padovanoti marmuro bareljefą – Pieta, skirtą Sibire žuvusiem tremtiniams atminti.

"Tremtinio" in^t.

"Tai būtų simbolinis kapas kiekvienam žuvusiam tremtinui, taip pat ir tiems, kurių kapai nežinomi arba likę nepasiekiamose Sibiro ar Kazachstano platybėse. Tai būtų vieta, kur žuvusiuoj arčiausiai galėtų uždegti žvakutę Vėlinių dieną", – sakė I.B.Miškinė.

I.B.Miškinė gavo LPKTS pirmininko pritarimą, tačiau ar Pieta gali būti pastatyta Arkikatedroje, nuspręs Vilniaus arkivyskupijos kurija. Skulptorė kreipėsi į Vilniaus vyskupą J.Tunaitį prašydama leisti jai įgyvendinti ši sumanymą, tačiau gavo neigiamą atsakymą. Jame teigiamą, kad Arkikatedra kritikuojama dėl to, kad yra perkrauta, todėl ten nėra galimybų pastatyti minėtą Pietą. Tačiau skulptorė rankų nenuleidžia. Ji jau kreipėsi į Vilniaus Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčios kleboną ir tikisi savo sumanymą įgyvendinti šioje bažnyčioje.

"Tremtinio" in^t.

Žinios iš Seimo

Nukentėjusių pensijų didinti nenumatyta

Spalio 18 d. Seime pateiktas 2006-ųjų biudžeto projektas, kurį ministrai su pasi- didžiavimu vadina "rekordiniu". Mat biudžeto pajamos, išskaitant Europos Sąjungos lėšas, 2006 m. sieks 18,686 mlrd. litų – 19,4 proc. daugiau nei planuojama gauti šiemet, o jo išlaidos bus 20,433 mlrd. litų (17,3 proc. daugiau).

Pristatydamas 2006 metų biudžetą Seime finansų ministras Zigmantas Balčytis jį pavadino "socialinių išpareigojimų ir svarbių investicijų" biudžetu. Oficialiai skelbia ma esą socialinei sferei kitais metais numatytais 12 proc. didesnis finansavimas negu šiemet – iš viso 1,271 mlrd. litų. Socialiai jautriausioms sriūtims, pasak Z.Balčyčio, siūlo ma skirti 780 mln. litų – net 66 proc. daugiau negu šiemet.

Skirstant kitų metų biudžetą atkreipti dėmesį į socialines reikmes žada ir šalies Prezidentas Valdas Adamkus.

Tačiau biudžeto projekte nenumatyta skirti lėšų nuvertėjusios nukentėjusių pensijos indeksavimui ar didinimui. Seimo narys P.Jakučionis, pristatant biudžeto pro-

jektą Seime, dėl nukentėjusių pensijos oficialiai teiravosi socialinės apsaugos ir darbo ministrės Vilijos Blinkevičiūtės:

"Gerbiama ministro, norėčiau paklausti apie socialinės padėties pagerinimą nuo okupacijos nukentėjusiems asmenims. Kiek man teko nagrinėti biudžeto projektą, tai ten nėra nė žodžio, nenumatyta nė cento, kad būtų didinamos nukentėjusių asmenų pensijos. O tokį pažadą, kaip jūs gerai žinote, buvo, ir jūs pati buvote už tai ir žadėjote, kad tos pensijos tikrai bus padidintos. Norėčiau konkretiai paklausti, ar kitais metais bus didinamos nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos? Jeigu bus, tai iš kokių šaltinių, nes valstybės biudžete, matau, lėšų tam nėra nenumatyta?"

Ministrė atsakė, kad P.Jakučionis teisingai pastebėjęs: tokį lėšų "Sodros" biudžete nenumatyta.

"Sodros" biudžete negali būti numatyta lėšų nukentėjusių asmenų valstybinėms pensijoms didinti, nes šios pensijos mokamos ne iš draudimo, ne iš "Sodros", o iš valstybės biudžeto lėšų. Aš turiu su gai-

lesčiu konstatuoti, kad tu lėšų valstybės biudžete nėra", – sakė V.Blinkevičiūtė.

Kairiųjų Vyriausybės, kuri net skirstydama rekordinį biudžetą nesirengia didinti pensijų buvusiems tremtiniams, ministrė "padrasino" Seimo narius, tikindama, kad "viskas jų rankose".

"Valstybės biudžetas yra tik ką pateiktas Seime, ir viskas priklausys nuo to, koks bus Seimo sprendimas", – diplomatiškai išsisukinėjo nuo savo ankstesnių pažadų ministrė.

Biudžeto svarstymai Seimo plenariuose posėdžiuose numatyti lapkričio 24 ir gruodžio 6 dieną, o priimti ji žadama gruodžio 13-ają. Dešiniosios opozicijos Seimo nariai dar turi laiko patekti siūlymus didinti nukentėjusių nuo okupacijų pensiją, tačiau sprendimus priims karioji valdančioji dauguma. Todėl būtent jos atstovams vertėtū prisiminti, kad labiausiai Lietuvos neprisklausomybei nusipelnusių žmonių valstybinės pensijos yra jšaldyti nuo 1997 m. ir dabar gaunami 138 Lt yra gerokai nuvertėjė.

Neleiskime pamiršti lietuvininkų

Spalio 13 d. Seimo nariai Antanas Stasiškis ir Povilas Jakučionis pateikė siūlymą spalio 16-ają paskelbtį Mažosios Lietuvos gyventojų genocido dienai.

"Nusikalstume istorijai ir ainiams leisdami pamiršti žuvusius bei po pasauly išblaškytus mūsų tėvynainius – lietuvininkus. Vykdami žmoniškumo išraiškos pareigą savo tautai, primename didelės jos dalies, gyvenusios Mažojoje Lietuvoje, tragiškas netekis", – teigia projekto autorai.

A.Stasiškis ir P.Jakučionis Atmintinų dienų pakeitimą įstatymo projekto aiškinamajame rašte išsamiai primena Mažosios Lietuvos naujujų laikų istoriją. Šio "etninio lietuvių krašto, lietuvių literatūrinės kalbos ir pirmųjų lietuviškų knygų gimtinės – Mažosios Lietuvos likimas buvo apgailėtinas. Išretėjė dėl Kryžiuočių ordino vykdyto genocido, dėl ilgaamžės germanizacijos, skaudžiai nukentėjė nuo carinės ir nacistinės prievertos, lietuvininkai patyrė ir naikinančią sovietinio genocido galią".

Sisteminges Karaliaučiaus krašto vėtos gyventojų – lietuvininkų, lietuvių ir prūsų kilmės vokiečių bei vokiečių kolonistų palikuonių naikinimas prasidėjo 1944 m. spalio 16 dieną, kai dvi Sovietų sajungos didvy-

rio generolo Ivano Černiačovskio III Baltarusių fronto 5-oji ir 11-oji armijos įsiveržė į Karaliaučiaus kraštą. Prasidėjo sadistiškas moterų, mergaičių ir senučių prievaravimas, jas bandžiusių užstoti vyru, tėvų, senelių koriemas ar šaudumas. I.Černiačovskio pulkai, beveik pasiekę Gumbinę, 1944 m. spalio 21 d. Nemeriemo gyvenvietėje surengė beginkilių gyventojų skerdynes, kurias netrukus užfiksavo tarptautinė gydytojų komisija.

Daugybė Karaliaučiaus krašto ir centrinės Rytprūsių dalies civilų gyventojų – vieni krantu, kiti ledu – bandė traukti prie Piliavos uosto, norėdami patekti į Vokietiją. Juos negailestingai bombardavo lėktuvai.

Po pirmojo raudonojo teroro išlikę gyventojai buvo gaudomi ir varomi į Karaliaučiaus, Išrūties, Prūsų Ylavos, Gastų, Tolminkiemio ir kitus lagerius – koncentracijos stovyklas, kuriose kentė alkį, šaltį, ligas. Ylavos lageryje 1945–1948 m. buvo numarinta per 10 tūkst. žmonių.

Dėl sovietinio genocido žuvo apie 330 tūkst. civilių Karaliaučiaus krašto gyventojų (iš jų apie 40 proc. buvo lietuvių arba lietuvių kilmės). Vykdomą Mažosios Lietuvos gyventojų genocidą 1947 m. sausio 15 d. pasmerkė pasitraukusių į Vakarus

lietuvininkų atkurta Mažosios Lietuvos taryba.

Pagal 1945 m. rugpjūčio 2 d. Potsdamo susitarimą, šiaurinė Rytprūsių dalis (be Klaipėdos krašto, kuris grįžo Lietuvai) buvo perduota laikinam Sovietų sajungos valdymui "iki Taikos konferencijos". Nors Sovietų sajunga neturėjo teisės iškeldinti Vokietijos piliečių, 1947 m. spalio 11 d. SSRS Ministrų taryba priėmė nutarimą "Dėl vokiečių iškeldinimo iš Karaliaučiaus srities". Taip 102 tūkst. atlaišiusių prievaravimus, lagerius ir kitokias negandas Vokietijos piliečių (ir lietuvininkų) buvo deportuota į Vokietiją. Leista pasiimti tik tai, kas turėta rankose.

Maža to, sovietinė administracija, norédama visiškai nuslėpti čia iki tol gyvenusių žmonių atminimą bei baltišką krašto praeitį, 1946–1950 metais suklastojo šios žemės vardus, pakeitusi ilgaamžius, dažniausia lietuvių arba prūsų kilmės vietų ir vandenų pavadinimus į išgalvotus slaviškus. Tai sukrečianti kultūrinio genocido atmaina.

Remiantis tarptautinėmis konvencijomis, sovietinis Mažosios Lietuvos gyventojų genocidas yra senaties termino neturintis karinis nusikalstimas, o šio genocido nutylėjimas būtų tolygus nusikalstimo pritarimui ir jo slėpimui.

Ingrida VĖGELEYTĖ

Žinios iš Seimo

Liustracijos komisija dirba efektyviai

Spalio 19 d. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete ataskaitą apie Liustracijos komisijos veiklą pateikė jos vadovė Dalia Kuodytė.

Pasak jos, nuo kovo 17 d. iki spalio 10 d. įvyko 19 naujos sudėties Liustracijos komisijos posėdžių. Valstybės saugumo departamento darbo grupė komisijai pateikė svarstyti 78 asmenis, įtariamus bendradarbiavus su slaptosiomis buvusios SSRS tarnybomis. Komisija 31 byloje priėmė sprendimus dėl bendradarbiavimo ir viešai paskelbė duomenis. "Valstybės žiniose" jau yra paskelbta 14 iš jų.

12 įtariamųjų Liustracijos komisijos sprendimą apskundė teismams. Tik vienoje byloje teismas panaikino Liustracijos komisijos sprendimą, tačiau komisija kreipėsi į aukštėnės instancijos teismą. Svarstytose bylose komisija nenustatė bendradarbiavimo 32 atvejais.

Pasak D. Kuodytės, ankstesnės sudėties Liustracijos komisijai dirbus vangiai, žmonės buvo įtikėję savo saugumu ir neskubėjo prisipažinti. Tačiau dabartinės sudėties komisijai pradėjus sparčiai dirbtį, ją, kaip komisijos vadovę, atakuoja norintieji prisipažinti. Ji minėjo, kad dabar komisijai yra žinomi 15 žmonių, kurie prisipažista vienaip ar kitaip bendradarbiavę su sovietiniu saugumu, nors pati komisija duomenų apic tai neturi. Kadangi Seime rengiamos įstatymo pataisos, numatyiančios naują vieneriu metų terminą tokiemis asmenims prisipažinti, komisija kol kas neskuba darysti sprendimų dėl minimų 15 pranešusių apie savo ryšius su KGB.

Valstybės saugumo departamento atstovas, paklaustas, kiek asmenų galėtų prisipažinti, pratęsus prisipažinimo laiką vieneriemis metams, atsakė esą žiniasklaidoje skelbiamas hipotetinis skaičius – 4,5 tūkstančio buvusių KGB bendradarbių. Tačiau kiek iš jų ketintų prisipažinti, negalėjo atsakyti. Bet D. Kuodytė patikino, kad sprendžiant iš to, kiek i ją dabar kreipiasi žmonių – šis skaičius būsiąs didelis.

Kaip vieną didžiausią trukdžių Liustracijos komisijos darbe ji paminejo naujos redakcijos Archyvų įstatymą, kurio, pasak jos, vykdyti neįmanoma ir ji neketina jo vykdyti. Ji teigė, kad Ypatingajame archyve tvyro netvarka, per 13 metų čia nesugebėta į iškaitą įtraukti visų dokumentų. Todėl ji, kaip Liustracijos komisijos vadovė, nėra tikra, ar gauna vieną Ypatingajame archyve esančius dokumentus apie buvusio bendradarbiavimo su KGB ir kitomis slaptomis ir reprezinėmis Sovietų sąjungos struktūromis faktus.

Ingrida VĖGELYTĖ

Pabrėžiama, jog naujajame biudžeto projekte ypač pamalonintos partijos. Joms 2006 m. bus skirta triskart daugiau pinigų. Mat, kaip teigė neokomunistų frakcijos seniūnas Juozas Olekas, artėja savivaldybių rinkimai, todėl pinigai labai pravers vykdant rinkimų agitaciją ir bus mažiau pagundų lėšų dairytis iš šalies. Tačiau ir visiškam naivuoliui aišku, kad tą dotaciją iš valstybės biudžeto nepakaks net partijų vadų ir vadukų benzinui. Vien ką reiškia V. Uspaskichio asmeninės gvardijos – "darbiečių" rengiamas pompastiškas "Žygis po Lietuvą". Tokį žygį planuoja ir premjero partija. Taigi politinių atrakcionų ir cirku tikrai netrūks.

I akis krenta vienas įdomus dalykas. Premjerui ir jo partijos aktyvui nuolat giriantis visokausiai laimėjimais ir pasiekimais, kažkodėl visiškai nutylima apie nemažėjančią korupciją. Kovotojas su šiuos reiškiniu, "Transparency International" Lietuvos skyriaus direktorius Rytis Juozapavičius iš tiesų yra tarsi Don Kichotas, besigrumiantis su vėjo malūnais. Tiesa, kol kas pagal korupcijos lygi Lietuva dar nepralenkė tokį korupcijos tvirtovę kaip Bangladešas, Čadas, Rusija ar Baltarusija, bet artėja prie jų. Todėl nereikia aimanuoti, kai užsienio investuotojai kur kas mie-

Daugelį ne tik Vokietijos, bet ir pasaulio politikų nustebino paskutinis nueinančio nuo scenos Vokietijos kanclerio Gerhardo Šrioderio poelgis. Vyksiant labai įtemptoms deryboms tarp krikščionių demokratų ir socialdemokratų dėl didžiosios krikščionės ir socdemų koalicijos, naujosios vyriausybės sudarymo ir kanclerio posto, G. Šrioderis, viską metęs, nuskubėjo į Maskvą pasvcikinti savo geriausio draugo (o gal instruktoriaus?) Rusijos prezidento V. Putino 53-iojo gimtadienio proga. Pasaulio spaudoje neatsitiktinai ir nedviprasmiškai užsimenama, kad Rusijos prezidentas V. Putinas, sovietmečiu dirbęs KGB rezidentu Vokietijoje, be abejio, užverbavo ne vieną ir dabartinės Vokietijos politinį veikėją. Apie tai pareiškė ne koks nors į Kremliaus nemalonę patekęs naujas disidentas, o Rusijos strateginių tyrimų instituto direktorius Andrejus Piontkovskis. Jo žodžiais, KGB puikiai išmokė V. Putiną, kokiais būdais galima užverbuoti Vakarų politikus ir visam laikui susaistytį juos įspareigojimais. "Šrioderis – tokios Putino meistrystės viršūnė," – pabrėžė A. Piontkovskis.

Su tokiais A. Piontkovskio vertinimais galima visiškai sutikti. Juk nuo pat savo pirmosios kadencijos pradžios G. Šrioderis nuosekliai vykdė Maskvos politines užmačias. Neatsitiktinai buvę SSRS propagandos dirigentai, ilgus metus kolioję Vokietijos "revanšistus", ypač ēmė šlovinti G. Šrioderį. V. Putinui ir jo kagiebitinėi aplinkai patiko G. Šrioderio politika, nukreipta prieš JAV, tuo pačiu griaunanti NATO arba paverčianti Aljansą neveiksniu. Be to, praėjė Vokietijos parlamento rinkimai ir po jų nedviprasmiškai išreiškotas G. Šriode-

Ivykiai, komentarai

Pelēsiai

liau pasirenka, pavyzdžiui, Estiją.

Kyšiai medikams, smulkiems valdininkėliams ar aukštųjų mokyklų profesoriams jau tapo įprastu reiškiniu ir savo "norma". Tačiau tą kysią net palyginti negalima su tomis sumomis, kurias gauna aukščiausiai sedintys. Net specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius Povilas Malakauskas garsiai pareiškė, kad valdžioje įsišaknijusi biurokratija nuolat provokuoja verslininkus duoti kyšius, nes antraip – jokių reikalų nesutvarkysi. O kur dar korupcijos skandalai teisėsaugoję, tapusioje tiesiog korupcijos lizdu. Juk Lietuvoje beveik nebeliko korupcijos bylų. O ką jau kalbėti apie apkaltinamuosis nuosprendžius. Tokiu būdu "korupcionieriai" puikiai žino, kad jeigu per žioplumą ir bus iškelta kokia byla, tai nieko iš to nešeis. Prisiminkime garšią trijų teisėjų baudžiamają bylą. Viisi trys buvo išteisinti. O kur dar apsigovę muitininkai, išeinantys iš teismo salių aukštai pakeltomis galvomis, dar gi užsitirkinę ne tik grąžinimą į darbą, bet ir kompensacijas.

Premjeras, vos tik užsiminus apie "neskaidrius" veiklos metodus, bemat nepaprastai įsižeidžia ir visus oponentus kaltina šmeižtu. Tačiau tokius kaltinimus "amžinajam" meta ne tiktai jo

labiausiai nekenčiami "liaudies pričiai" – Tėvynės sąjungos parlamentarai. Štai ir "Transparency International" Lietuvos skyriaus vadovas Rytis Juozapavičius viešai pareiškė, jog situacija, kai premjeras A. Brazauskas su žmona Kristina atsisako atskleisti viešbučio "Draugystė", dabar pavadinto "Crown Plaza", įsigijimo ir valdymo aplinkybes, kertasi su civilizuotos demokratinės valstybės principais. Bet juk kitaip ir būti negali. Premjeras ir valdančioji "grupė draugų" sekā ne civilizuotų demokratinių valstybių, o Rusijos pavyzdžiu. Mokosi iš perdėm apsivogusių rusų valdininkų ir oligarchų.

R. Juozapavičiaus žodžiais, Vyriausybės siekis įsigyti "Mažeikių naftos" akcijų iš Kremliaus sunaikintos "Jukos" ir parduoti jas naujam savininkui, tam sandoriui skolinantis tris milijardus litų, yra ypač neskaidrios viešosios politikos pavyzdys. Viša tai matant, netenka stebėtis, kodėl iki šiol taip "liaudies gerove" besirūpinanti Vyriausybė ir dabartinė Seimo dauguma neratifikuoja Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją. O tai, kad korupcinius nusikaltimus ēmė tirti ne STT, o įvairiausios "laikinosios" parlamentinės komisijos, tėra tiktais prasčiausio sukirkimo triukai.

Viltingos permanentos Berlyne

rio pretenzijos pasilikti kancleriu trečiajai kadencijai nepaisant pralaimėjimo, rodo, kad jis puikiai įsisavino V. Putino metodiką. G. Šrioderis paskelbė, kad tik jo socialdemokratų partija laimėjo rinkimus ir bandė manipulioti jais pareikšdamas, kad Krikščionių demokratų partija ir Krikščionių socialinė sąjunga, kuri nuolat laimi rinkimus Vokietijos Bavarijos žemėje, yra skirtinos politinės partijos, nors rinkėjai balsavo už šiuos partijų blokų.

Savają socialdemokratų partiją, sprendžiant iš G. Šrioderio veiklos, jis irgi siekė padaryti panašią į V. Putino valdžios biurokratų organizaciją, padavintą "Jedinaja Rosija". Aišku, parversti Vokietijos Bundestagą Rusijos Valstybės Dūma, kuri jau beveik visiškai kopijuoją Sovietų sąjungos Aukščiausią tarybą, neturėjusiabsoliučiai jokių galių, – ne G. Šrioderio ar panašių Vokietijos kairiųjų jėgoms. Tačiau panašios tendencijos vienoje iš didžiausių ir įtakingiausių Europos Sąjungos valstybių kelia dideli nerimą. Jau vien tai, kad G. Šrioderis, pretendavęs vėl tapti kancleriu, visiškai nusispjovė į tuos 450 tūkst. balsus, kurių daugiau už socdemus gavo krikščionys demokratai, labai daug ką pasako. Iki šiol nė vienoje demokratinėje valstybėje tokio atvejo néra buvę – kad gavusi beveik pusę milijono balsų daugiau, opozicijos atstovė negalėtų pretenduoti į vyriausybės vadovės postą. Pasak Vokietijos žurnalo "Focus", tokie G. Šrioderio veiksmai visiškai atitinka KGB dresūrą išėjusio V. Putino dvasią.

Be abejonių, Angela Merkel, apsiėmusi nešti sunkų didžiausios Eu-

ropos Sąjungos valstybės, gyvenančios ne geriausius laikus, valdžios kryžių, sutiks milžinišką pasipriešinimą ne tik iš G. Šrioderio komandos ministru, užėmusių svarbias ministerijas, bet ir patirs dideli spaudimą iš Kremliaus. Štai ką pareiškė Rusijos Federacijos tarybos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Michailas Margelovas: "Angelai Merkel nepavyks "polonizuoti" Vokietijos ir Rusijos santykį". Žodži "polonizuoti" M. Margelovas pavartojo neatsitiktinai – mat naujoji Vokietijos kanclerė, dar rinkimų kampanijos metu komentuodama V. Putino ir G. Šrioderio susitarimą dėl dujotiekio tiesimo Baltijos jūros dugnu, apeinant Lenkiją ir Baltijos šalis, ne kartą skelbė, kad Vokietija privalo atsižvelgti į Lenkijos interesus. "Rusijos ir Vokietijos santykiai pastaruoju metu tapo labai glaudūs, kaip ir abiejų šalių ekonominiai interesai, todėl nei A. Merkel, nei kam nors kitam jų nutraukti ar pažeisti visiškai neįmanoma," – sakė M. Margelovas. Ir dar pridūrė: "Vokiečiams, britams ar skandinavams visiškai nusispjaut, kokias būdais Rusijos dujos ar nafta pateks į jų šalis. Svarbiausia, kuo pigiau – tuo geriau."

Tokie Kremliaus pareiškimai ir reiškiamas optimizmas, jog niekas nesikeis Maskvos–Berlyno ašyje, visgi rodo, kad Maskva labai susirūpino galima Vokietijos užsienio politikos pokyčiais. O tokie pokyčiai tikrai nė kick nepakenks artimiausią Vokietijos ir Rusijos kaimynių, ypač Baltijos šalių, interesams. Ir gal nors laikinai pristabdys imperinius Maskvos apetus.

Jonas BALNIKAS

Neplanuotas patikrinimas visais lygiais

Jau rimsta žiniasklaidos susidomėjimas formaliai pasibaigusia Rusijos karo lėktuvo SU-27, sudužusio Šakių rajone, tyrimo istorija. Panašios (ne tyčinės) avarijos pasitaiko visose pašaulio armijose ir nėra laikomos išskirtiniu įvykiu. KAM specialistai ištirė avarijos priežastis ir jas paskelbė. Kiekviena ekstremali situacija, krizė patikrina visų sistemų ir grandžių darbą, taip pat ir pareigūnų dalykines, pilietines, moralines savybes. Šis incidentas vertintinas kaip neplanuota, bet labai efektyvi revizija visais lygiais: krašto apsaugos sistemos, Vyriausybės, nacionalinės diplomatijos, Seimo ir net NATO. Apie visa tai bus dar ilgai diskutuojama valstybininkų, politikų, karių. Kitaip ir būti negali. Be abejonių, bus padarytos ir išvados. Reikia tikėtis, apie jas sužinos ir visuomenė.

Antilietuviškos propagandos tikslas

Tačiau yra keletas momentų, apie kuriuos vengiama plačiau kalbėti ir kurie yra neabejotinai aktualūs sovietinio okupanto represijas, persekojimus, patyčias ir žmogiškojo orumo niekinimą patyrusiems tautiečiams. Pirmiausia – apie antilietuvišką, piktos dezinformacijos, patyčių, net grasinimų kampaniją Rusijos žiniasklaidoje.

Savo metu buvau pavartojojęs terminą *purvasklaida*, visai nežinodamas, kad šio naujadaro autorius buvo, pasak jo paties prisipažinimo, Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Patackas. Neapsiversdavo liežuvis ištarti *žiniasklaida*, kai būdavo skleidžiama akivaizdi dezinformacija ar tiesiog pilamas purvas ant asmens, ar juodinama atsikūrusios valstybės institucija, pavyzdžiui, kariuomenė. Žinių ir purvo maišalienė veikia visuomenės nuomonę daug efektyviau nei dezinformacijos ar tiesmuo melo sklidimas. Toks sovietmečiu “klasine neapykanta”, o mūsų

dienomis tariamai “antirusiška propaganda” pastiprintas jovalas yra ypač paveikus neišrankiam ar nelaibai susigaudančiam informacijos varotojui.

Generolams buvo gėda prisipažinti

Kremliai pavaldūs ruporai pasismagindami porą savaičių varė piką antilietuvišką propagandą. Avarija patyres rusų lakūnas paleistas is namų aresto ir išvyko namo. Gal pagal užduotį, gal iš baimės, o gal šoko būsenos paveiktas lakūnas keitė pārodymus. Rusijos generolai painijoisi ir melavo, vengdami sakyti tiesą ir nepateikdami tyrimo komisijai duomenų ne dėl to, kad jų neturėjo. Anaipolt, jie iki smulkmenų žinojo visas nevykeliško skrydžio aplinkybes arba apie jas puikiai nutuokė. Labai nemalonu rusų generolams buvo nežinoti, kokios “karinės paslapstys” pateko į NATO valstybės rankas.

Tačiau pati didžiausia gėda buvo prisipažinti, kad skrydžių organizavimas ir valdymas – nemokškas ir visiškai neatsakingas, kad kartu skrendantys kariniai lėktuvai negeba palaikyti tarpusavyje patikimo ryšio ir dėl to rakctomis apskaičiės naikintuvas gali nuklysti nuo saviškių kaip užkaušės grybautojas miškelyje nuo grupės, kad išgirtasis “geriausias pasaulyje” naikintuvas nukrenta ir sudūžta svetimoje teritorijoje ne pašautas, o neva pritrūkės degalų...

Sovietmečio mąstysena neišnyko

Išgalvotais kaltinimais Lietuvos Respublikai, patyčiomis ir neteisėtais reikalavimais buvo net smaguriaujama. Tokią propagandas kryptį nesunku paaiškinti trumpu ekskursu į okupacijos periodo patirtį.

Kas nutiko, kad “vyresnysis brolis”, jėga “priglobčas” “mažesnijį broliuką” ir žiauriai jį kamavė pusę amžiaus, nenustodamas taukštį pasau-

liui apie brolišką meilę į geležinį naru suvarytoms “broliškomis” tauromis, staiga prarado istorinio atminimo paradinę iškabą? Juk po sovietų imperijos subyrėjimo Rusija negaišuodama pasiskelbė Sovietų sąjungos teisių, pareigu ir atsakomybės perémėja. Šie trys dėmenys sudaro nedalomą visumą. Kitaip nebūna ir būti negali, nors nusikaltėlių pasauliui būdinga išsisukinėti nuo atsakomybės. Nenuostabu, kad narvo prievalidas ištrūkusiems į laisvę meilės ar draugiškumo niekada nejautė ir nejaučia.

Vadovautasi nacionaline ir tarptautine teise

Sovietmečiu jokia tuometinė Lietuvos vyriausybė ar kita valdžios institucija nebūtu išdrėsusis be Maskvos leidimo net pyptelti apie septynis metrus į žemę įsmigus naikintuvą. Dabar aukšti Lietuvos Respublikos pareigūnai ir sudarytos įvykio tyrimo komisijos savarankiškai, remdamasis nacionalinės ir tarptautinės teisės normomis, o ne Kremliaus nurodymais, ištirė visas aplinkybes, nepaisydamos trukdymu iš Rusijos pusės. Normalus maskviškės nomenklatūros šulas ar šuliokas, jau nekalbant apie karingojo generaliteto atstovus, nepamiršęs sovietmečio paapročių, negali nesipiktinti “nykštukinės Lietuvos” įžūlumu veikti savarankiškai. Prisiminimai apie “vyresnį brolio” statusą ir “lygiateisių” junesnių broliukų teises “broliškoje” pavergtų tautų šeimoje neišnyko, o ir ne kažin kiek apsilpo.

Tokio supratimo šaknys eina iš carų epochos. Pakanka prisiminti komunizmo klasiko ir “tautų vado” Stalino sparnuotą ištarą: “Kiek divizijų turi Vatikanas?” Taigi divizijų skaičiumi negali pasigirti nei Vatikanas, nei Lietuva, nei Islandija, nei Norvegija, o jei taip, tai ar verta su tokiomis nykštukėmis terlentis kokiose nors derybose? Liuksemburgo efek-

tas (Liuksemburgas, jis spraudės tarp dviejų Europos ekonominį ir karinių galybių – Prancūzijos ir Vokietijos, jaučiasi absoliučiai saugus) Kremliaje dar iki šiol nesuvoktas. Tai ateities klausimas, bene pats aktualiausias Europai. Demokratinė Rusija – saugiai Europa! Imperinis požiūris į neprieklausomas valstybes, negalinčias pasigirti militariniais raumenimis, skatina jas jungtis į kolektyvinės gynbos organizacijas.

Nesveiko solidarumo šešėlis

Dar viena aktualija. Lietuvos kariinių oro pajėgų vadas plk. Jonas Marcinkus buvo staigiai nušalintas nuo einamų pareigų ir atleistas iš kariuomenės. Sia pastaba nemégina kaip nors kvestionuoti nei aukšto rango karininko atleidimo motyvų, nei kitų aplinkybių. Domintų visai kitas aspektas. J. Marcinkus vos prieš metus buvo paskirtas eiti šias pareigas. Jis karinius mokslus baigė sovietijoje. Tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje turėjo rimių nemalonumų dėl polinkio išgérinėti ir karininko etikos pažeidimų. Štai buvo gerai žinoma Krašto apsaugos sistemos vadovams. Ar pakankamai atsakingai buvo domėtasi kandidato į aukštus vadus biografija ir dalykinėmis bei moralinėmis savybėmis prieš paskiriant jį tas pareigas eiti?

Ar mēginimas “išgelbēti prasižengėlio veidą” nerodo, kad sovietų karininkų praktikuojamos nesveiko solidarumo tradicijos gyvos ir Lietuvos kariuomenėje? Nenuostabu, kad ginkluoto pasipriešinimo dalyviams – Lietuvos kariams savanoriams kyla visiškai konkretus klausimas: ar SU-27 avarijos istorija nemeta šešėlio Lietuvos kariuomenės karininkams, išėjusiems mokslus sovietų karinėse mokyklose, karininko etikos ir galbūt lojalumo Lietuvos valstybei prasme?

Edmundas SIMANAITIS

Pateiki neteisingi faktai

Redakcija gavo gerb. Aloyzo Urbšio laišką, kuriamo teigiama, kad Juozo Enčerio straipsnyje “Praeities kelias” (“Tremtinys” Nr.35) pateiktai neteisingi istoriniai faktai, žeminantys Nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozą Urbšio atminimą.

Spausdiname gerb. Aloyzo Urbšio pateiktus teiginius:

1. 1940 m. birželio 15 d. jokių okupacių ar kitokių sutarčių nebuvu sudaryta, tad ir pasirašyti Juozas Urbšys jų negalėjo.

2. Lietuvos užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys gerus santykius stengėsi palaikyti su visais Lietuvos kaimynais.

3. Minimu laikotarpiu ministras Juozas Urbšys nei Berlyno, nei Maskvos “sažinėmis” nebetikėjo.

Atsiprašome gerb. A.Urbšio ir skaitytojų.

Redakcija

Dėl kompensacijų asmenims, nukentėjusiems nuo okupacinio sovietinio režimo

Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pareiškimas

Okupavus Lietuvą sovietams, daug žmonių, nepalankių okupacinei valdžiai, buvo įkalinti arba ištremti į Sibirą ir kitas vietoves. Rezistencijos metu daug kovotojų žuvo kovodami su Raudonaja armija ir stribais. Višiemis šiemis asmenims suteiktos nukentėjusiojo nuo sovietinio režimo asmens statusas.

Reikalavimasis, kad Rusija atlygintų okupacijos metais Lietuvai padarytą žalą, skaičiuojamą milijardais dolerių, matyt, šiuo metu nerealus. Siūlytume nukentėjusiems asmenims pirmiausia atlyginti materialinę žalą, kurią jie patyrė kalėdami arba tremtyje. Rusija savo archy-

vuose turi visų mūsų šalies gyventojų, prieverta dirbusių tos šalies labui, sąrašus. Archyvuose, be abejijo, yra ir konkretūs skaičiai, kiek tas žmogus uždirbo ir kiek jam atlygino maistu ir rubliais. Suprantama, tai nemažas darbas Rusijos archyvų darbuotojams, bet jis būtinės. Jei Rusijos valdžia pageidautų, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras šiuo reikalu galėtų padėti.

Antras, paprastesnis, siūlymas – atlyginti nukentėjusiems už išbūtą laiką kalėjimuose, lageriuose ir tremtyje, kaip tai padarė Vokietija.

Galimi ir kiti variantai, todėl reikėtų, kad daugiau mūsų likimo žmonių pasisakyti šiuo kausimu. Pageidautina, kad valstybės institucijos kreipiasi į Rusijos valdžią dėl materialinės žalos atlyginimo nukentėjusiems asmenims. Reikėtų atsižvelgti, kad nukentėjė nuo sovietinio režimo asmenys yra garbus amžiaus ir kiekvieną dieną jų gretos retėja, todėl ši klausimą reikia spręsti nedelsiant. Primenu mūsų Vyriausybei, kad jau per ilgai “užsistovėjo vietoje” nukentėjusių asmenų pensijos ir pats laikas, tvirtinant kitų metų biudžetą, padidinti jas nors iki bazinės pensijos dydžio.

Susitiko 1941 metų Južakovo tremtiniai

(atkelta iš 1 psl.)

Ne kartą dalyvavome gausiuose, labiau oficialiuose 1941 m. tremtinių susitikimuose. Spalio 1 d. susitikome tek južakoviečiai, lyg paskutiniai mohikanai, anos, gan gausios Južakovo tremtinių, beveik tik moterų ir vaikų, bendruomenės atstovai. Šio susitikimo iniciatoriai – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos valdybos pirminkas Vytas Miliauskas ir jo žmona Virginija, pakvietę južakoviečius į savo sodo namelį, prie Vilniaus.

Beje, ir ten, Južakovo antrame miško ruošos punkte, kur telkési daugiausia tremtinių, mokytojo Juozo Miliausko šeima buvo savitas tremtinių centras, susibūrimų per šv. Velykas ir šv. Kalėdas vieta. Didžiulį įspūdį paliko jo deklamuojamos Maironio eilės. Tai buvo įtaigiausia tautinio auklėjimo pamoka toje dvasinėje dykynėje. Miliauskai paskutiniai tremties metais prenumeravo "Tiesą". Nors laikraštis buvo sovietinis, bet skaitant jį buvo galima pasimokyti lietuviško rašto, kalbos, praplēsti žodyną. Ypač domino sporto puslapis. Tada rašė apie boksininkus Aligardą Šociką, Romualdą Juškėną, Vilniaus futbolo komandos "Spartakas" pergales, Lietuvos krepšininkų laimėjimus. Tarp Južakovo tremtinių buvo Ušackai, dabartinio mūsų ambasadoriaus JAV seneliai. "Učastko" kapinėse buvo palaidotas generolo S.Raštikio tėvas (prasidėjus Atgimimui, talkinant Vytui Miliauskui, jo palaikai buvo parvežti į Lietuvą). "Učastkas" buvo tikras tautų babilonas: be lietuvių gyveno Pavolgio vokiečių, rusų, kalmukų, vėliau atvežta arménų, japonų karo belaisvių.

Justinas Radžiūnas prisiminė traikišką atvejį, kai į "učastką" buvo atvežti du užkalti vagonai, pilni sušalusiu kalmukų (buvo didžiulis speigas, iki 50 laipsnių šalčio). Valdžia įsakė lietuviams tremtiniam naktį slaptą traktoriais išvežti kūnus į mišką, ant užsalusio ezero ledo. Buvo prigrasinta: prasitarsit, gausit kalėjimo.

Su robinzonišku išradingumu lietuvių stengėsi išgyventi. Pirmaisiais tremties metais įvairius atsivežtus daiktus (drabužius, žiedus) mainė į bulves, vaikščiojo sutinę nuo bado, nes duonos daviny pagal korteles buvo vos keli šimtai gramų. Vėliau gaučiouse kelių arų sklypeliose lietuvių pradėjo sodinti bulves, laikyti vištą, paršelius, ožkas, kai kurie net karves. Bado šmékla atsitraukė. Mes su Vytu Miliauskui keletą vasarų aplinkiniuose miškuose ganėm savo ir kitų žmonių ožkas. Mano motina Domicelė Lelešienė virbalais megzdavo viršininkų žmonoms sukneles, vėliau nusipirko rankinę siuvimo mašiną, tapo žinoma siuvėja. Dabar ta siuvimo mašina yra Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus eksponatas.

Seimas pasiekdavo retos žinios iš Rešotų įgerio, kuriame kalėjo vyrai. Kartą gavau laišką, kuriame buvo išvardyti kai kurie "išvažiavę pas savus", mat atvirai apie mirties atvejus dėl cenzūros parašyti nebuvo galima.

Taip motina sužinojo apie savo vyro, mano tėvo Pijaus Lelešiaus, mirtį.

Pavyko sužinoti apie partizaninį karą Lietuvoje. Apie jį mums papasakojo paimti į sovietų armiją du lietuviai kareiviai, atvežti su savo daliniu į mūsų "učastką" krauti rastų į vagonus. Žinia apie tai, kad partizanai keršija už tautiečius, sukėlė mums, vaikams, neregėtą entuziazmą. Net bandėme savaip prisidėti prie partizanų kovos kartais numušinėdami nuo sakinamų medžių kaušelius su sakais.

Ne kartą komendantai, sovietų saugumo atstovai susikvietė tremtinius "nuramindavo", esą mes čia atvežti visam laikui. Tačiau noras grįžti į Lietuvą buvo nepalaužiamas. Anot statistikos, iš apytikriai 200 tūkst. Sibiro tremtinių du tūkstančiai (vienas iš šimto) mėgino slaptą grįžti į Lietuvą. Južakovo ir Troicko rajono tremtiniai tuo požiūriu buvo kur kas drąsesni. Iš apytikriai 40 šeimų bandė sprukti 14 (kas trečia šeima arba šeimos narys). Deja, pikta stribo akis dažniausiai juos, slaptą grįžusius, pastebėdavo, jie atsidurdavo kalėjimuose, lageriuose, o po to – vėl tremty.

Anksčiau ar vėliau blogis sunaikina pats save. 1953 m. kovo pradžioje radijas pradėjo skelbtis suvestines apie prastėjančią "didžiojo visų tautų tévo ir vado" Stalino sveikatos būklę. Po trijų metų, Chruščiovo "atšilimo" laikais, grįžome į Lietuvą.

Mūsų "učastke" 1944 m. dvidesimtmetis Aleksandras Mikutavičius subūrė grupelę bendraamžių, buvusių gimnazistų, ir jie pradėjo leisti slaptą rankraštinį vieno egzemplioriaus laikraštį "Tėvynės ilgesys". Jo išėjo septyni numeriai. Taip jauni žmonės mėgino įprasminti savo nykią, varganą, alkanaę egzistenciją balsiomis tremties sąlygomis. Šis laikraštėlis buvo šviesos spindulys tamso karalystėje, bylojo apie nepalaužiamą jaunystės idealizmą, jaunuolių tikėjimą grįžti į Tėvynę. Ir lig šiol trumpiai jų apsakymai, eileraščiai, kiti kūrinių virpina širdį nuoširdumu, talento blyksnais.

Aleksandras Mikutavičius, beje, dalyvavęs susitikime, vieno niekšėlio įskustas kaiju laikraščio įkvėpėjas ir organizatorius, dešimčiai metų atsidurė Taišeto lageriuose. Prasidėjus Atgimimui jis kreipėsi į Altajaus krašto saugumą prašydamas grąžinti konfiskuotus laikraščio numerius ir (steubuklas!) jie buvo grąžinti. Dabar sauromi LGRTC.

Vytas Miliauskas, prieš keletą metų lankėsis "učastke", pasakoja apie keistą gamtos anomaliją: prasidėjės sausringas laikotarpis, sparčiai džiusta gan gausūs ežerai, kuriuose maučėmės, žvejojome, pelkės, kuriose rinkdavome spanguoles. Jų vietoje žaliuoja jaunas miškas. O "učastkas" dabar lyg ironiškai vadinas Mnogoziojny. Galbūt gamta bando paslėpti žaizdas, aplaistytas kruvinu tremtinių prakaitu ir karčiomis ašaromis.

Algimantas LELEŠIUS

Žuvusiesiems Smalčiškio kaime

Spalio 9 dieną į Skiemonių bažnytėlę susirinko gausus būrys žmonių. Prieš šv. Mišias buvo iškilmingai įneštos atkurtų Vytauto, Algimanto, Vyčio apygardų, šaulių, buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizacijų vėliavos. Šv. Mišias aukojo mons. Alfonsas Svarinskas, giedojo Anykščių buvusių politinių kalinių ir tremtinių bei Panevėžio šaulių chorai. Paskui važiavome į Voverių kai-

saliutų kalbėjo LLKS prezidiumo pirmininkas Jonas Čeponis, atkurtos Vytauto apyg. partizanų vadas Bronius Zabulis, atkurtos Algimanto apyg. partizanų vadas Jonas Kadžionis. Savo skaudžiais išgyvenimais dalijosi buvusios partizanų ryšininkės: Janina Cicėnaitė-Kriogienė ir Genė Ruzgaitė.

Anykščių rajono vicemeras Sigutis Obelevičius nuoširdžiai dėkojo

Po šv. Mišių iškilmingai išnešamos vėliavos

Mons. A. Svarinskas pašventino kryžių Smalčiškio k. žuvusiejiems partizanams

rių prie paminklo, kuriam įskaltos septynių partizanų, žuvusių 1945–1947 m. Smalčiškio kaime, pavardės: Jonas Kairys, Sarapinas Kvaselis, Bronius Morkūnas, Petras Morkūnas, Jonas Ruzgas, Drilinga, Vitas Žižkus ir Žeručio būrio vadas Henrikas Ruškulis-Liūtas.

Renginio pradžioje mons. A. Svarinskas pašventino paminklinį kryžių, nuskambėjo Anykščių buvusių politinių kalinių choro atlickama giesmė "Nusiminės Kristus". Po žuvusiu atminimo pagerbimo, tylos minutės ir krašto apsaugos savanorių

LPKTS Anykščių skyriaus nariams už nuolatinį rūpinimąsi partizanų žūties vietų įamžinimui.

Skiemonių seniūnė Nijolė Vanagiėnė dėkojo už šį renginį ir linkėjo būti vieni kitiems geressniems. Mons. A. Svarinskas ragino rodyti blaivybės pavyzdžius, gelbėti jaukimą nuo amoralaus elgesio, nuo narkotikų ir kvietė kovoti vardin Lietuvos iki paskutinio atodusio.

Renginį užbaigėme bendra daina "Žemėj Lietuvos žuolai žaliuos". Po to Vytauto apyg. 7 rinktinės Anykščių kuopos krašto apsaugos savanoriai pakvietė paragauti kareiviskos košės.

Partizanų žūties vietose LPKTS Anykščių skyriaus nariai pastatė vienuolika kryžių. Ši paminklinių kryžių statė ir renginį organizavo taip pat LPKTS Anykščių skyriaus. Kryžių savo rankomis išdrožė nenuiltantis buvęs tremtinys

Bronius Tvarkūnas. Jo padirbtį kryžiai puošia daugelį sodybų.

Už finansinę paramą įamžinant partizanų žūties vietas esame dėkingi Anykščių rajono savivaldybei. Dėkojame UAB "Kurklių karjerą" direktoriui Kaziui Daškevičiui, Panevėžio ir Anykščių šauliams, vadui Zenonui Mameniškiui, Antano Baranausko vidurinės mokyklos direktoriui Onutei Repečkienei, Leonui Kaladei ir visiems, nepagailėjusiems savo brangaus laiko.

Prima PETRYLIENĖ
Z. Šiaučiulio nuotr.

Vaidutis ČEPONIS

1941 m. tremtinys

1940-ųjų vasara

Buvo gražus birželio mėnuo. Prasidėjo vasara. Gyvenome Kaune. J. Vokietaičio mokykloje, Šančiuose, bai-giau keturis skyrius. Vilniaus kraštas vėl priklausė Lietuvai. Mokykla organizavo dviejų savaičių stovyklą netoli Trakų, prie ežero. Tėveliai man leido vykti stovyklauti. Taigi vieną rytą lydini tėvelių išvažiavome iš Kau-no geležinkelio stoties. Išlipome Lentvario geležinkelio stotyje. Mokytojas pasakė, kad iki stovyklavietės eisime pėsti, o lagaminėlius, palapi-nes bei patalynę veš arkliai. Pavakary buvome vietoje, pasistatėme palapines ir tem-stant susirinkome miško aikštėje prie laužo. Giedodami Lietuvos himną iškéléme Trispalvę. Po to šokome, žaidėme. Buvo labai linksmi. Kiekvienu rytą prikeldavo trimito melodija, prausdavomės ežere, mankštindavomės, pusryčiaudavome. Visą dieną vykdavo užsiėmimai, žaidimai. Vakare – vėl prie laužo.

Praėjo savaitė. Vieną nak-tį miegoti trukdė léktuvų motorų gaudimas. Rytą trimaiti prikėlė daug anksčiau nei iprasta, nebuko rytinės mankštės. Liepė visiems rinktis prie laužavietės, kur plevėsavo Trispalvę. Mus iš-rikiavo. Jautėme, kad kažkas įvyko. Į mus kreipėsi vienas iš mokytojų, stovyklos vadovas: "Mieli vaikai, lietuvių tautai atėjo sunkios dienos. Rusų kariuomenė peržengė Lietuvos sieną. Mūsų stovyklavimo laikas dar nesibaigė, bet mes ir jūsų tėveliai labai susirūpinę jūsų likimu. Todėl nutarėme visi grįžti namo. Toks jūsų tėvelių reikalavimas". Giedant himną, pamazū nuleido vėliavą. Širdy buvo neramu. Tai atsispindėjo ir mokytojų veiduose.

Lentvario stotyje laukėme traukinio. Perone vaikščiojo, kareivai nematytiomis pilko-mis uniformomis, su šautu-vais, ant kurių buvo užmauti durtuvali. Netoliese stovėjo tankas. Žmonių veidai buvo liūdni. Širdj dar labiau spaudė. Tiesiog norėjosi verkti. Jaučiau kažką negera. Kaune išlipome jau pavakary. Stotis pilna kareivių. Baisu, pilka, niūru.

Išėjės iš stoties pamačiau daug žmonių, skubančių, su-sirūpinusių, išgąstingais vei-dais. Kažkur skubėjo būrelis

vienuolių, nuleidusiu galvas. Kaunas buvo nebe tokis, koki matydavau anksčiau. Namuose radau apsiverkusią mamą. Tėvelio nebuko. Ji pasakė, kad tėvelis išvažiavo į Kybartus, prie Vokietijos sienos. Dar sakės, jeigu paskambinsias, tai ir mes važiuosim pas jį. Mamytė verk-dama vis kalbėjo, kad užėjo rusai. Namo, kuriamė gyvenome, savininkas Bronius Vėžys irgi buvo pasitraukęs prie Vokietijos sienos. Jų šeimos nebuko namie. Vėliau sužinojau, kad jie išvažiavo į Vokietiją, o paskui – į JAV. Nuo tada savo vaikystės draugų Gintauto ir Rimo nebemėciau. Po kelių dienų parvažiau tėvelis. Jis sakė, kad Kybartuose daug atvažiavusiųjų, norinčiųjų pasitraukti į Vokietiją. Vieni pasitraukė, o kiti, tarp jų ir tėvelis, patikėjo kalbomis, esą nėra ko bijoti, juk niekuo rusams nenu-sikaltė. Be to, kaip važiuoti į nežinią, jei mama laukiasi kūdikio (liepos 1 d. gimė bro-liukas).

Tėveli iš darbo valstybės saugumo departamento atleido, tad teko iš Kauno išvažiuoti į jo tėviškę – Pumpėnus. Ten turėjome nusipirkę namą, kuriamė tėveliai galvojo praleisti senatvę.

Rudenį Pumpėnuose pradėjau lankyt penktą skyrių. Atrodo, lyg viskas aprimo (bent man, vaikui, taip atrodė). Taip praėjo žiema. Tėvelis netoli Pumpėnų turėjo kelis hektarus žemės, kurią dirbo jo brolis, dėdė Stasys. Va-karais kartais ateidavo kaimynas. Jis su tėveliu apie daug ką kalbėdavo. Tada išgirdau, kad "Vilnius mūsų, o mes – rusų", kad prasidės karas, kad vokiečiai puls rusus.

1941-ųjų vasara

Pabaigiau penktą skyrių. Birželio 13-osios rytą mamytė liepė man eiti su tėveliu dėdei Stasiui padėti pasodinti bulves. Per dieną sodinome, vakare pavalgėme vakarienę ir ruošėmės namo. Iki namų maždaug 3 kilometrai. Dėdė Stasys ir sako: "Lik, Vincai, pernakvosi, rytoj pareisite, juk jau temsta". Bet tėvelis pasakė, kad pareisime, kiek gi čia to kelio, namuose mama su mažuoju. Prieš pat Pumpėnus reikėjo pereiti Īstros upelį. Jau buvo sute-mė. Aš perbridau, o tėvelis sušuko: "Palauk, sūnau, aš nusiplausiu kojas ir eisime". Sustojau, grįžau, o jis plauna-

si kojas ir sako man: "Žinai, sūnau, gal paskutinį kartą īstroje plaunuosi kojas, kas žino, ko sulaiksime rytoj." Aš tada nesupratau, ką jis galvojo, tai sakydamas. Kai parėjome namo, buvo vėlus laikas.

Pažadino smarkus beldi-mas į duris. Tėvelis, priėjės prie durų, paklausė: "Kas ten?" – "Milicija, atidaryki-te", – pasigirdo už durų griežtas balsas. Buvo gal šešta valanda ryto, šviesu. Tėvelis atidarė duris, į vidų įėjo milicininkas, o su juo – cīvilis. Liepė niekur neišeiti ir ruoštis: reikės važiuoti. Mamytė pradėjo garsiai verkti, nubudo ir broliukas, ēmė klykti. Aš pažvelgiau pro langą: lauke tvyrojo rūkas, pa-mačiau stovintį sunkvežimį, tame – kareivį su šautuvu. Atėjusieji liepė pasiimti patalynės ir drabužių, nes važiuo-sime toli. Taip pat ir maisto. Mes maisto atsargų neturėjo-me. Mamytė raudodama prasė, kad leistų mano broliui Vytautui (metais už mane jau-nesniam) nubėgti pas tėvelio broli Joną, gyvenusį už pu-santro kilometro, ir atnešti kokio nors maisto. Turbūt būta gero žmogaus, nes lei-do, tik liepė greičiau grįžti. Tėvelis rišo į ryšulius patalynę, drabužius. Viską liepė su-deti į mašiną. Netrukus atbē-go brolis, nešinas palalte lašinių ir kepalu duonos. Liepė visiems lipti į sunkvežimį. Sulipome.

Mašina pajudėjo. Mama pradėjo garsiai raudoti ir spausti mažajį broliuką prie savęs. Aš irgi pradėjau verkti, tik tėvelio veidas buvo kaip akmeninis. Jis vis guodė mamytę, prašydamas ne-raudoti. Atvežė į Panevėžio cukraus fabriko teritoriją. Ten stovėjo gyvulinį preki-nių vagonų sastatas. Parodė vagoną, į kurį liepė susi-kraustyti. Vagone viename ir kitame gale buvo įrengti gultai per du aukštus. Prigrūdo apie 50 žmonių. Mes įsitaisėme antrame aukšte. Viduryje vagono buvo padaryta sky-lė, į kurią važiuojant buvo galima atlikti gamtinius rei-kalus. Kitą dieną atėjo NKVD karininkas su sąrašu ir émė pavardėmis šaukti vyrus. Jiems liepė išlipti iš vagono ir eiti į kitą vagoną. Visi verkė atsisveikindami, moterys raudojo vyru, o enkavėdistai pasakė: "Ne boites, eto vre-menio, poka v doroge" (Nebijokite, tai laikinai, tik kol ke-liaujame). Laimei, mūsų tėvelio tame sąraše nebuko ir jis liko su mumis.

(Bus daugiau)

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Pranas Makarevičius

1934–2005

Gimė Žuvyčių k., Semeliškių apyl., Tra-kų r. 1941 m. birželio 14 d. su mama, broliu ir seserimi buvo ištremtas į Altajaus kr. Rodinsko rajoną. Mamai sunkiai susirgus, nepilname-ciams vaikams teko dirbtai, kadi išlaikytų mamą ir save. 1948 m. šeima slapta grįžo į Lietuvą, bet mamą su sesute netrukus suėmė ir pasodino į ka-lėjimą, o po trejų metų grąžino į Altajų. Keturiolikmetis Pranas turėjo kaip nors išgyventi. 1961 m. šeimai grįžus į Lietuvą, Pranas apsigy-veno Elektrėnuose, dirbo vairuotoju.

Antanas Ataras

1931–2005

Gimė Šilalės r. Balsių kaime. Baigė vi-durinę mokyklą dirbo Darbėnuose moky-toju. 1951 m. iš pamokų buvo iškvieistas ir ištremtas į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Se-letkovo kaimą. Iš tremties grįžo 1956 m. Nuo 1962 m. iki mirties dirbo ir gyveno Za-rasuose.

Palaidotas Šilalės kapinėse.

Antanina Akelaitytė

1923–2005

Gimė Marijampolės aps. Ungurinių kaime. Nuo 1945 m. dalyvavo partizaniniame judė-jime, buvo Tauro apyg. Vytauto rinkt. ryšininkė, o 1947 m. tapo partizane. 1947 m. rudenį buvo suimta, kalėjo Marijampolės kalėjime. Tais pačiais metais išvežta į Mordovijos lagerius. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno ir dirbo tuometinio Kapsuko kolūkyje.

Juozas Stirbys

1922–2005

Gimė Laukuvoje, Tauragės aps., darbininkų šeimoje. Tėvas mirė, kai Juozui buvo vos trys mėnesiai. Turėjo brolį ir dvi seseris. Sovietams okupavus Lietuvą, Juozas nepakluoso reikalavimui eiti į Raudonają armiją, pa-sislėpė pas giminę. Vėliau tapo Keštūčio apyg. partizanu. 1946 m. balandį partizanų būrys buvo išduotas, pateko į apsupty. Sun-kiai sužeistą Juozą drauge su kitais keturiais vyrais suėmė. Po tardymų Laukuvos gimna-zijos salėje juos visus teisė karinis tribunolas. Juozą nuteisė 10 metų kalėjimo ir 5 m. be teisių, kalėjo Intoje, Abezėje ir kituose Ko-mijos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą sukūrė šeimą, apsigyveno žmo-nos tėviškėje. Dirbo Padievyčio žuvininkystės, vėliau – tarybi-niame ūkyje lentpjūvės darbininku. Išaugino tris dukteris ir du sūnus. J. Stirbui suteiktas kario savanorių statusas.

Nuoširdžiai užjauciamė žmoną, vaikus, vaikaičius, giminės ir ar-timuosisius.

LPKTS Šilalės skyrius

Vladislavas Paukštė

1917–2005

Gimė Utenos aps. Linkmenų valsč. Ruk-šenų kaime. Baigė vidurinę mokyklą. 1938 m. pradėjo tarnauti Lietuvos kariuomenėje. 1944 m. buvo suimtas. Kalėjo Permės sr., vėliau – Irkutsko sr. Taišeto lageriuose. 1950 m. ištremtas į Krasnojarsko kr., Jenisejską. Ten sutiko savo būsimą žmoną Janiną. Tremtyje gimė trys vai-kai. Į Lietuvą sugrįžo 1959 m. Nepalaužė šio žmogaus lagerių ir tremties kančios. Visą gy-vėniamąjis buvo nepaprastai darbštus, tvarkin-gas, mylintis savo kraštą, rūpestingas vyras ir tėvas.

LPKTS Rokiškio filialas

Alė Kriauciūnienė

1952–2005

Gimė Sibiro tremtinių šeimoje, Tomsko sr. Su šeima grįžusi į Lietuvą baigė vidurinę mo-kyklą ir 1970 m. istojo į Kauno medicinos ins-titutą, tapo gydytoju stomatologu. Buvo pa-skirta dirbtai į Rokiškio r. Nuoširdžiai gydė žmones Obeliuose, Juodupcėje, Rokiškyje. Su-kūrė šeimą, išaugino dukterį.

Nuoširdžiai užjauciamė šeimą ir artimuosisius.

LPKTS Rokiškio filialas

2005 m. spalio 20 d.

TREMTHNYS

Nr. 42 (675)

7

Pašventintas paminklas Aukštaitijos partizanams

Gražią saulėtą rugsėjo 25-ąją mes, Vilniaus miesto politinių kalinių ir tremtinių choro dainininkai, kartu su Lietuvos kariais savanoriais dalyvavome paminklo atidengimo iškilmėse.

Pirmausia nuvykome į Leliūnų miestelį Utenos rajone. Erdvioje išpuoštoje bažnyčioje giedojome šv. Mišių metu. Leliūnų Šv. Juozapo bažnyčia buvo pilnutėlė. Visi meldėmės už žuvusius Lietuvos partizanus. Po šv. Mišių vaizavome į Kiléviškių kaimą, Skiemonių sen., Anykščių r. Kiléviškių kaimę iš 28 sodybų beliko vos pora. Daug namų sunaikino raudonieji okupantai, o darbščius žmones nužudė arba ištremė. Čia už Lietuvos laisvę kovojo ir pačioje jaunystėje žuvo Vytauto apyg. Liuto

part. partizanai, iš viso apie 10 žmonių. Išidėmėjome žuvusiuosius 1949 metais. Tarp jų: Bronius Kėbla-Ūnas, Beržo kuopos vadas, Jonas Karvelis-Klajūnas, Vyčio būrio vadas, Vladas Patumsis-Aukštaitis, Silvestras Urbonas-Lapinas, Viesulo būrio vadas, ir daugelis kitų Aukštaitijos didvyrių. Ant paminklo užrašyta daug nelygių kovose kritusių šio krašto partizanų ir jų ryšininkų, žuvusių vėlesniais metais, vardų.

Leliūnų bažnyčios klebonas pašventino tarp žalių garnanotų pušų, ant kalnelio, lešais kaimo kapinaites žu-

vusiesiems pastatytą nepaprastai gražų balto granito paminklą. Paminklą iš dviejų pusų puošia Gedimino stulpai ir stilizuoti metaliniai erškėtių vainikai. Iš Kiléviškių kilęs paminklo autorius architektas Giedrius Laucius išgivendino savo ilgai puose-lėtą svajonę, nepagailėdamas kūrybinių jėgų ir lėšų. Klaušėmės architektu vaikystės prisiminimui. Jis matė baisu žmonių žudymą ir sodybų deginimą, o pats su šeima turėjo išvažiuoti į Sibirą.

Iškilmėse kalbėjęs Seimo narys Edmundas Pupinis pabrėžė, kad visų atmintyje išlikis blogio imperijos ir bolševizmo padaryti žiaurūs nusikaltimai mūsų Tėvynei. Lietuvos kariuomenės dim. kpt. Jonas Čeponis teigė, kad mūsų kariai tės pradėtus kilnius partizanų žygius ir darbus,

nes mūsų laisvės kova dar nebaigta. Kazimiera Guobužaitė, 42 metus iškentėjusi Sibiro vargus, papasakojo apie savo šeimos likimą gimtajame Kiléviškių kaime. Jų šeimoje augo aštuoni vaikai. Sodyboje buvo partizanų bunkeris. Sovietų okupantai 1944 m. sudegino visą sodybą, nušovė tėvelį. Iš ugnies pavyko išsigelbėti jos trejų metukų broliukui. Tragiškai žuvo Kazimieros broliai partizanai. Likusieji šeimos narai buvo ištremti į Sibirą.

Prie paminklo skambėjo Vilniaus buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro dainos, primenančios skaudų mūsų tautos likimą. Šlovinoje partizanų žygius ir giedojome amžinajį atilsį žuvusiesiems už Tėvynę.

Milda ANDRIULIENĖ

Prie paminklo žuvusiesiems partizanams Kiléviškių k.,
Anykščių r. Bronislovo Jankausko nuotr.

Dėmesio!

Spalio 22 d. (šeštadienį)
11 val. Jurbarko Antano Sodeikos muzikos mokyklos salėje (Vydūno g. 23) įvyks Tėvynės sajungos Jurbarko skyriaus ataskaitinis visuotinis susirinkimas.

Registracija nuo 9.30 val.
Kviečiame dalyvauti TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos Jurbarko r. sk. nařiusi.

Spalio 23 d. (sekmadienį) Silalės r., Didkiemio sen., Gerviškės kaime, bus šventinamas paminklas Kęstučio apygardos partizanams.

12 val. Didkiemio bažnyčioje šv. Mišias už žuvusius partizanus aukos mons. Alfonas Svarinskas. Po šv. Mišių bus šventinamas paminklas.

Skelbimai

Spalio 26 d. 18 val. Kauko įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19) įvyks Vėlinių vakaras "Ant aukštojo kalnelio", skirtas žuvusiesiems už Tėvynę. Koncertuos Kauno folkloro klubas "Gile" (vad. A. Sinkevičius, D. Juška).

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Vorkutiečių dėmesiui!

Spalio 29 d. 11 val. Kauke, Sv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje, bus auksinamos šv. Mišios. Po šv. Mišių LPKTS būstiniuje (Laisvės al. 39) įvyks buvusių vorkutiečių politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės susitikimas.

Spalio 30 d. atidengsime ir pašventinsime paminklą Lietuvos Partizanų Motinai.

12 val. šv. Mišios Domeikavos parapijos Lietuvos Kankinių bažnyčioje.

13 val. paminklo atidengimas ir šventinimas bažnyčios šventoriuje.

13.30 val. meninė programa.

LPKS Kauno skyrius

Lapkričio 2 d. 12 val. Kaune, Petrašiūnų kapinėse, prie Tautos kančios memorialo, paminėsime žuvusiuosius ir negrūžusiuosius iš Sibiro.

LPKS Kauno skyrius valdyba

TREMTHNYS

SL 289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė

Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt

Kaina

1,20 Lt

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Anelė Saulytė
1915–2005

Gimė Rokiškio r. Iciūnų kaime. 1945 m. suimta ir įkalinta Rokiškio kalėjime, vėliau pervežta į Lukiškes, Panevėžio kalėjimą. 10 m. kalėjo Archangelsko, vėliau – Irkutsko, Krasnojarsko sr., Turukansko lageriuose. Reabilituota 1955 m. Grįžo į Lietuvą. Seimos nesukūrė. Dirbo Kaune, "Baltijos" fabrike, siuvėja.

Palaidota Kauno Karmėlavos kapinėse. Nuoširdžiai užjaudiame giminės ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Justinas Miliūnas
1931–2005

Gimė Marijampolės aps. Kumelioniu k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. būdamas Marijampolės ekonomikos mokyklos moksleivis, kartu su tėvais ir seserimi buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Jenisejsko r. Maklakovo gyv. Dirbo miško pramonėje. Mokėsi Maklakovo vidurinėje vakarinėje mokykloje ir dirbo fotografu. Po 10 metų tremties visa šeima grįžo į Lietuvą. Teko glaustis pas giminės. Dirbo Marijampolės ligoninėje elektriku. Justinas buvo Lietuvos Sąjūdžio ir Sausio 13-osios dalyvis. Buvo kilnus, orus, jautrios prigimties, nepaprastai darbštus ir sąžiningas.

Palaidotas senosiose Marijampolės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaudiame seserį, giminės ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Regina Vitkauskaitė-Petrauskienė

1956–2005

Gimė Krasnojarsko sr., tremtinių šeimoje. Su šeima į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigynė Raudėnuose, Šiaulių r. Čia lankė aštuonmetę mokyklą. Vėliau, ištakėjusi, dirbo Kuršenuose, Daugėlių plytinėje. Užaugino dukterį. Buvo nuoširdi, darbštai ir draugiška LPKTS narė. Žuvo autoavarijoje.

Užjaudiame dukterį, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Sofija Miltakienė
1941–2005

Gimė Kluonalių k., Kretingos r., ūkininkų šeimoje. 1948 m. su tėvais ištremtas į Irkutsko sritį. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigynė tėviškėje. Ištakėjusi gyveno Kretingoje, užaugino dukterį ir sūnų. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Dainavo buvusių tremtinių chore, šoko pagyvenusiu žmonių kolektyve.

Palaidota Kretingos kapinėse.

Užjaudiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Kretingos skyrius

Albertas Vaičiulis

1937–2005

Gimė Krtingoje, Klaipėdos r. 1948 m. kartu su tėvais ištremtas į Krasnojarsko kr. Partizanską r. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno ir dirbo Kaune. Nuo 1991 m. – LPKTS Kauno sk. narys. Užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidotas Kauno Karmėlavos kapinėse.

Užjaudiame sūnų, dukterį su šeimomis, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"!

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas.